

Heinäsuova pilvisellä säällä - selostus

Lapinjärvi on noin 2600 asukkaan kunta Uudellamaalla, osapuilleen Porvoon ja Kouvolan puolivälissä kauniin nimikko järvensä rannalla. Suunnitelma esittää täydentävän ohjelman kunnan 850 asukkaan kirkonkylän elinvoiman vahvistamiseksi, keskittyen parantamaan nykyisten asukkaiden palveluita ja etsimään keinoja uusien asukkaiden houkuttelemiseksi pittoreskiin miljööseen, rauhallisen elämänmenon äärelle. Toteutuessaan suunnitelma tuo Lapinjärvelle n. 17 000 kem uutta rakentamista ja 150-230 uutta asukasta. Kirkonkylä on orgaanisesti kasvanut ja kehittynyt viehättävä kylämiljöö, jolla on selkeä, keskeinen kylänraitti. Palvelut sijoittuvat luontevasti raitin varrelle, jonka merkitystä suunnitelma vahvistaa tuomalla keskeiset julkiset toiminnot sen yhteyteen. Uusi koulu ja päiväkotimäärittävät kirkoilta alkavan tien suoran toisen päätteen. Vanhan paloaseman hallitila muutetaan koulun käsityötiloiksi, jotka palvelevat myös muita asukkaita. Paloaseman purettavan osan tilalle ehdotetaan laajennusta, johon voi sijoittua esim. keramiikkapaja, fablab tai tekstiilipaja. Samaan rakennukseen mahtuu myös kehittäviä kokoontumistiloja kylän nuorisolle. Kokonaisuus on kunnan vapaa-ajan taideohjelmien keskus, jossa voi harrastaa kaikkea ompelusta puutöiden kautta taidekeramiikkaan.

Tallbackan peltoalueelle on osoitettu monipuolisen ja ylisukupolvisen asumisen alue. Ehdotuksessa Tallbackan alueelle on sijoitettu 31 asuntoa, 8 tuetun asumisen pientaloa ja 18 asuntoa palveluasumiseen, yhteensä 6200 kerrosneliömetriä ja 90-110 asukasta. Asuinaluetta palvelee hidaskatu, jonka varteen sijoittuu neljä korttelia. Puurakenteisina ja -verhoiltuina hahmotelluista paritaloista, kolmen asunnon taloista ja omakotitaloista muodostuu suojaisia pihapiirejä, joita halkoo rauhallinen, koululle johdatteleva kävelytie. Pihapiireissä on leikkipaikkoja, kokoontumiseen soveltuvia alueita ja istutusalueita. Apurakennukset, joihin voi ajatella pihasaunoja, etätyötiloja ja yhteisöllisiä tiloja, rytmittävät raittia. Pysäköintiin on keskitettynä ratkaisuna ehdotettu autokatoksia. Asuntoja on mahdollista yhdistää joustavamman asumisen mahdollistamiseksi tai tukemaan työskentelyä. Pihapiirit vaihtelevat luontevasti: koulun kanssa on rakennettavissa ensin lähimmät korttelit, sitten seuraavat tarpeen mukaan. Kolme pihapiireistä on monipuoliselle asumiselle, neljäs palvelee ikääntyneitä asukkaita. Muistiystävällisesti muodostetussa palvelukorttelissa on omatoimisen, tuetun asumisen pientaloja sekä kylätalo, joka tarjoaa palveluasumista ja kokoontumispaikan. Korttelirakenne pyrkii vahvistamaan toimintakyvynkin heikennyttä asukkaan yhteisöllisyyden ja kuuluvuuden tunteita. Pihapiireillä on omat värit, mikä parantaa tunnistettavuutta, luonto ja aktiviteetit ovat lähellä. Palvelukorttelin viereen sijoittuu uusi koulu molemmille kieliryhmille sekä päiväkotimäärä (5000 kem). Niiden pihat ovat lähellä kylätaloa, josta on visuaalinen ja toiminnallinen yhteys lasten leikkeihin, ääniin ja elämään. Koulun keittiö palvelee kunnan muitakin tarpeita, ei vähiten läheistä palvelukorttelia. Koululuokat ja päiväkotimäärä kiertyvät suojaisan sisäpihan ympärille, jossa pienimmät lapset ovat helposti valvottavissa. Molemmilla ikäryhmillä on lisäksi omat pihat. Saattoliikenne ja pysäköintipaikat on järjestetty vilkkaamman Lapinjärventien puolelle, rauhoittaen pihojen vierustojen reitit.

Koulu ja käsityökeskuksen yhteyteen esitetään kylän toista kauppaa (1000 kem), jonka liiketoimintaa uudet asuinalueet tukevat. Kaupan yhteyteen soveltuvat sähköajoneuvojen latauspisteet, jotka suovat matkajille hetken levähtää kylällä ja tutkia ympäristöään. Lähikauppa on tärkeä myös palvelukorttelin asukkaille sekä entisen suomenkielisen koulun alueelle muodostuvalle taiteilijaresidenssikorttelille. Nauhamaisesti peltomaiseman ääreen sijoittuvat työhuoneet kietoutuvat säilytettävän, galleriatiloiksi muutettavan liikuntasalin ja uuden patsaspuiston ympärille. 12 residenssiä toimivat keskeisenä houkuttimena taiteen ammattilaisten saamiseksi kunnan asukkaiksi. Taideateljéet voivat toimia myös etätyökäytössä kyläläisten tai ulkopaikkakuntalaisten hyödyksi. Tallbackan viheralueet ja puutarhat sulautuvat rantapuistoon, joka tuo etäisyyttä rannan viertä kulkevaan kävelypolkuun. Puiston kasvillisuus on rehevää, kaunista ja vähähoitoista rantaniittyä. Istutettavat puut tarjoavat varjoa kasveille ja pölyttäjille. Puistossa mutkittellee kosteikko, joka kerää, viivyyttää ja suodattaa hulevedet. Kauniin, mutta turvallisen matalan vesiaiheen yli johtavat polut ja sillat. Rantapolun polveilevaa kulkua jäsentävät aktiviteetit ja paikat rauhoittumiseen. Uimaranta on rantareitin keskipiste, jonka palveluita on ehostettu laitureilla ja saunalla, josta voi kylpemisen lisäksi vuokrata välineitä kesä- tai talviaktiviteetteihin. Uimarannalta alkaa viheralueiden ketju kohti keskeistä vesitornin kukkulaa. Puistosta nousee puutarhapalstoille, joita voidaan vuokrata kyläläisten lisäksi rauhallista kesää etsiville kaupunkilaisille - jotka kylän elämään tykättyään saattavat katsella tilavamman asunnon Lapinjärveltä. Polut kulkevat läpi siirtolapuutarhapalstojen ja säilytettävän, muuttolinnoille tärkeän metsän kukkulan urheilupuistoon. Kukkulan rinteille rakennetaan kahdet kuntoportaat, joiden lomaan suunnitelmassa on esitetty ulkokuntosali ja koirapuisto. Talvella kukkulalle on järjestettävissä vauhdikkaat pulkkamatkat. Viheralueiden laskeutuu kauniille Koulutielle sekä Männistöntielle, jonka varteen on esitetty kaksi asuinkorttelia (17 asuntoa, 35-60 asukasta, 3000 kem).

Suunnitelma laajentaa Kirkonkylää huomaavaisesti ja luontevasti, tukee sen elinvoimaa esittämällä monipaikkaisia työnteon ja elämisen pisteitä, parantaa näiden ja olemassa olevien pisteiden välistä saavutettavuutta eri liikennemuodoin vilkastuttaen Kirkonkylää sekä luo mahdollisuuksia ulkopaikkakuntalaisille löytää, tutustua ja vääjäämättömästi *rakastua* Lapinjärveen.